

УДК 338.242.2

UDC 338.242.2

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Литвишко Л.О., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна

ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF COMPETITION POLICY IN UKRAINE

Lytvyshko L.A., Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine

АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ КОНКУРЕНТНОЙ ПОЛИТИКИ В УКРАИНЕ

Литвишко Л.А., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Постановка проблеми. Політика в області конкуренції є ключовим чинником, що визначає, з одного боку, конкурентоспроможність і ефективність діяльності підприємств, а з іншого, рівень життя громадян. Тому, конкурентна політика є ключовим інструментом досягнення цілей соціально-економічного розвитку.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти конкурентоспроможності та конкурентної політики досліджували такі вчені: Аксьонов І.М., Бідняк М.Н., Бублик Н., Воркут Т.А., Козацький В.П., Ламбен Ж., Портер М., Ребенок А.В., Сардак С.В., Спесивцева С.М., Стівенсон В., Тупчій Ю.І., Фасхiev Х. та інші.

Метою статті є визначення та аналіз чинників, що впливають на рівень розвитку конкуренції в Україні. Запропоновано використання ресурсного, рейтингового та факторного підходів для комплексної оцінки конкурентоспроможності національної економіки країни.

Виклад основного матеріалу. Конкурентна політика являє собою систему державних заходів правового, економічного та організаційно-адміністративного характеру, які спрямовані на формування конкурентного середовища, захист, підтримку конкуренції та боротьбу зі зловживаннями монопольним становищем в економіці, спрямовується на створення оптимального конкурентного середовища діяльності суб'єктів господарювання, забезпечення їх взаємодії на умовах недопущення проявів дискримінації одних суб'єктів іншими, сприяння розвитку ефективної соціально-орієнтованої економіки. Отже, сприяння і заохочення конкуренції - основа сучасної конкурентної політики [1; 2].

Основою конкурентної політики в Україні є «Загальнодержавна програма розвитку конкуренції в Україні на 2014-2024 роки». Метою Програми є створення ефективного конкурентного середовища та розвиток конкуренції на товарних ринках, як засобу забезпечення економічного зростання,

покращення умов, удосконалення механізму державного регулювання, для максимального задоволення потреб населення України.

Стан конкуренції на ринках України обумовлений їх структурою, наявністю бар'єрів входу, а також загальним станом інвестиційного клімату. Тому Програма включає заходи антимонопольного регулювання, заходи з розвитку конкуренції, що розширюють можливості і стимули для заняття підприємницькою діяльністю.

На жаль, сьогодні доводиться констатувати, що Україна тривалий час після здобуття незалежності продовжувала пасивно дотримуватися тих виробничих схем, які дісталися їй у спадок від колишнього устрою і які технологічно значно поступалися передовим світовим зразкам [3]. Також значний вплив на конкурентоспроможність країни має довготривалість, глибина та руйнівні наслідки економічної кризи в Україні. Вони свідчать про те, що рівень розвитку конкуренції на товарних ринках країни залишається низьким, що негативно впливає на ефективність їх функціонування. До суттєвих ознак недостатнього рівня розвитку конкуренції в Україні можна віднести:

- зростання цін, яке не може бути пояснено впливом об'єктивних чинників;
- надмірний рівень концентрації та монополізація окремих товарних ринків;
- низький рівень продуктивності праці та інноваційної активності суб'єктів господарювання, зокрема, внаслідок несформованості економічних стимулів щодо залучення інвестиційних ресурсів в інноваційні та модернізаційні процеси, тощо.

Розглянемо основні показники розвитку країни. Індекс споживчих цін (ІСЦ), який характеризує зміни у часі загального рівня цін на товари та послуги, які купує населення для невиробничого споживання. Він є показником зміни вартості фіксованого набору споживчих товарів і послуг у поточному періоді до його вартості у базисному періоді.

ІСЦ характеризує інфляційні процеси в економіці країни і використовується для вирішення питань державної політики, аналізу і прогнозу цінових процесів в економіці, перегляду розмірів грошових доходів та мінімальних соціальних гарантій населення, вирішення правових спорів, перерахунку показників системи національних рахунків у постійні ціни.

Отже, динаміку індексів споживчих цін на товари та послуги у період з 2010-2014 рр. в Україні [4] представлено на рисунку 1.

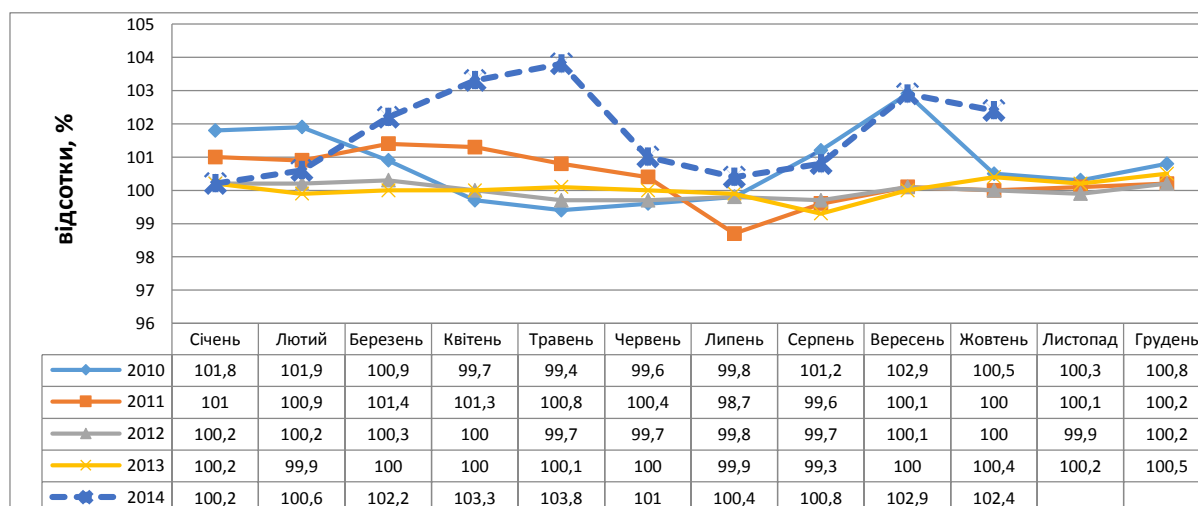

Рисунок 1 - Динаміка споживчих цін на товари та послуги

з 2010 по 2014 рр. в Україні

Так, у березні 2014 року відбулося початкове зростання індексу споживчих цін на 2,2% (найвище значення за останні 3 роки, станом на 01.04.2014 р.). Вже у жовтні 2014 року індекс інфляції в Україні склав 102,4%. Це обумовлено знеціненням номінального ефективного обмінного курсу гривні, що призвело до подорожчання продуктів харчування, зростання цін на паливо, на послуги автомобільного і залізничного транспорту, вартості алкогольної та тютюнової продукції, імпортованих товарів, продукції переробної промисловості за рахунок зростання цін усіх її галузей. Найбільше зросли ціни у виробництві продуктів нафтоперероблення на 14,7% та виробництві цукру (на 6,8%). У добувній промисловості найбільше зросла вартість добування металевих руд (на 6,2% за місяць).

Поряд з визначеними недоліками, варто підкреслити переваги. Україна є однією з найбільших держав Європи за кількістю населення, територією, має багаті природні ресурси. Проте, ставши на шлях ринкових трансформацій, Україна зіткнулась з проблемами, вирішувати які вона не готова. Про це свідчить, зокрема, динаміка ключових макроекономічних показників її розвитку (таблиця 1).

Найважливіші з цих показників - реальний обсяг ВВП (II квартал 2014р.) та капітальні інвестиції (січень - червень 2014р.) скоротились, відповідно, на 4,6% та 17,5% до відповідного періоду попереднього року.

Однак слід зазначити, що спостерігається зростання показника валової продукції сільського господарства на 16,0%, за рахунок обсягів продукції сільського господарства у фактичних цінах за січень - вересень 2014 року, який становив 253,7 млрд.грн. (січень - вересень 2013 року – 189,2 млрд.грн.) [4].

Так, станом на 01 жовтня 2014 року намолочено 43,5 млн.т. зерна; накопано 23,3 млн.т. картоплі; зібрано 7,6 млн.т. овочів відкритого ґрунту та 1,6 млн.т. плодів та ягід [2]. Це підкреслює вагомість наявних природних ресурсів України, зокрема, унікальні за родючістю землі та працелюбність українського народу.

Номінальний валовий внутрішній продукт (ВВП) за II квартал 2014 року склав 372,8 млрд.грн.

Цей показник відображає ринкову вартість усіх кінцевих товарів і послуг, які вироблені за рік у всіх галузях економіки на території держави для споживання, експорту та накопичення, незалежно від національної приналежності використаних факторів виробництва.

Таблиця 1 - Основні макроекономічні показники України за січень-вересень 2014 року

До відповідного періоду попереднього року	Показник	Збільшення, зменшення	%
	Реальний ВВП (II квартал 2014р.)	зменшення	4,6
	Обсяг промислової продукції	зменшення	8,6
	Валова продукція сільського господарства	збільшення	16,0
	Капітальні інвестиції (січень–червень 2014р.)	зменшення	17,5
	Експорт товарів та послуг (I півріччя 2014р.)	зменшення	6,0

Імпорт товарів та послуг (I півріччя 2014р.)	зменшення	18,0
Оборот роздрібною торгівлі	зменшення	5,3
Реальний наявний дохід населення (II квартал 2014р.)	зменшення	1,9
Реальна заробітна плата	зменшення	4,0

У той час, як експерти все більше погіршують свої прогнози щодо падіння українського ВВП, економіка демонструє зростання [5]. За даними журналу Forbes, після зниження на 11 шаблів минулого року Україна відновила вісім позицій в Індексі глобальної конкурентоспроможності за версією World Economic Forum. За підсумками 2013-2014 років країна зайняла 76-е місце серед 144 країн світу [5].

Одним із головних показників зростання, станом на 01.03.14р., стало покращення довіри до суспільних інститутів і підвищення ефективності вітчизняних ринків. Покращенням своєї оцінки Україна також зобов'язана збільшенню частки студентів у ВУЗах і ширшому використанню ІТ й телекомунікацій у бізнесі та повсякденному житті.

Закріпитися у верхній частині рейтингу, Україні не дозволяє низка недоліків її економіки – неефективне інституціональне середовище, високий рівень корумпованості влади, домінування великих компаній і неконкурентоспроможність внутрішніх ринків.

Анексії Криму та військових дій на сході України, також не відображено в підсумковій оцінці. На момент складання рейтингу ці події мали ще локальний характер і тому не встигли вплинути на результат. Наслідки конфліктів із Росією та самопроголошеними «народними республіками», очевидно, матимуть свій вплив при оцінці конкурентоспроможності України вже наступного року [5].

Отже, збалансованість ринкової економіки ґрунтується на двох рівновагах – між інвестиціями та заощадженнями, а також між попитом на ліквідні кошти і грошовою масою. Кількісно ці співвідношення визначаються відсотковими ставками та коливаннями цін. Впроваджувана монетарна політика спричинила наростання розбалансованості в економіці – своєрідне «криве дзеркало» ідеальної теоретичної моделі [6].

Темпи економічного зростання, за Дж.М.Кейнсом, залежать від розмірів інвестицій, що припадають на одиницю ВВП. У нашій країні ця залежність ще й досі не проявляється, оскільки національні заощадження тривалий час у нас невпинно зменшувалися, що не сприяло збільшенню обсягів інвестування.

Так, за даними Державної служби статистики України, обсяги прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал) у регіонах України становили на 01 січня 2014 року – 58386,5 млн.дол. США, а станом на 01 квітня 2014 року - 52 179,4 млн.дол. США (таблиця 2).

Найбільшими країнами-інвесторами станом на 01 квітня 2014 року є: Кіпр – 16533,6 млн.дол. (31,6%), Німеччина – 6033,3 млн.дол. (11,6%), Нідерланди – 5522,8 млн.дол. (10,6%), Російська Федерація – 3537,8 млн.дол. США (6,7%), Австрія – 2890,8 млн.дол. (5,5%).

Структура прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіці України за видами економічної діяльності представлена на рисунку 2. Так, у промисловість іноземні інвестиції склали 32,1%; у фінансову і страхову діяльність – 25,3%; в оптову та роздрібну торгівлю, ремонт

автотранспортних засобів і мотоциклів – 12,8%; операції з нерухомим майном – 8,1%; у професійну, наукову та технічну діяльність – 6,6% [4].

Відповідно до даних наукових досліджень [3; 7; 8; 9] протягом останніх років на товарних ринках, які не є ринками з конкурентною структурою, реалізовано більше ніж 50% обсягу продукції, в тому числі на ринках, на яких структурні передумови конкуренції відсутні — більш як 7%.

Найбільш монополізованими залишаються окремі галузі паливно-енергетичного комплексу, галузі транспорту, тощо.

Зупинимось на розгляді транспортної галузі, оскільки вона одна з найважливіших галузей національної економіки, ефективне функціонування якої є необхідною умовою стабілізації, структурних перетворень економіки, розвитку зовнішньоекономічної діяльності, задоволення потреб населення та суспільного виробництва у перевезеннях, захисту економічних інтересів України.

Таблиця 2 – Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) у регіонах України за період з 01.01.12 по 01.04.14 рр.

Регіони України	Обсяги іноземних інвестицій станом на			
	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.04.2014
	млн.дол. США			
1	2	3	4	5
Всього	55 296,8	58 156,9	58 386,5	52 179,4
Автономна Республіка Крим	1 461,6	1 608,9	1 608,7	1 473,7
Вінницька	248,2	278,7	274,0	248,4
Волинська	380,5	339,3	341,3	308,5
Дніпропетровська	8 432,3	9 092,1	9 064,0	8 316,1
Донецька	3 187,0	3 510,5	3 649,2	3 052,8
Житомирська	362,8	387,7	388,7	352,3
Закарпатська	406,4	447,4	437,5	406,6
Запорізька	1 077,6	1 124,7	1 125,3	997,8
Івано-Франківська	642,7	813,5	813,8	831,8
Київська	1 835,2	1 948,3	1 988,5	1 838,3
Кіровоградська	103,7	150,9	158,5	98,5
Луганська	838,2	883,8	879,1	783,2
Львівська	1 637,8	1 706,0	1 701,4	1 561,2

Миколаївська	244,7	280,5	282,8	253,2
Одеська	1 629,1	1 670,7	1 671,7	1 563,1
Полтавська	943,2	1 065,1	1 065,8	1 012,6
Рівненська	298,8	312,9	313,4	289,8
Сумська	386,5	427,2	422,7	329,1
Тернопільська	63,9	68,2	68,9	65,2
Харківська	2 174,3	2 216,3	2 121,7	1 910,8
Херсонська	251,5	279,4	275,2	250,3
Хмельницька	205,1	225,5	224,5	215,5
Черкаська	882,5	890,0	887,9	681,0
Чернівецька	64,2	69,8	80,3	75,6
Чернігівська	105,0	128,6	128,2	116,0
м.Київ	27 278,1	28 039,7	28 222,1	24 979,0
м.Севастополь	189,7	191,7	191,2	169,1

Маючи розгалужену транспортну інфраструктуру та знаходячись на перехресті найважливіших напрямів світової торгівлі між Європою, Азією та іншими континентами, Україна має всі передумови для сталого розвитку цієї галузі в рамках виваженої державної політики.

На жаль, показники динаміки розвитку транспортної галузі (таблиця 3), віддзеркалюючи загальноекономічні тенденції, характеризуються нестабільністю. Після досягнення у 2007 р. найвищих за останнє десятиріччя показників розвитку та наступного спаду внаслідок світової фінансово-економічної кризи, транспортна галузь у 2011 р. демонструвала зростання. Однак у 2012 р. проблеми посткризового відновлення у транспортній галузі загострились, про що свідчить уповільнення зростання обсягів вантажних і пасажирських перевезень [10].

Таблиця 3 - Перевезення вантажів і пасажирів за видами транспорту в Україні [10]

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>млн тонн</i>							
<i>Перевезено вантажів – всього *</i>	1805	1972	1625	1765	1887	1853	1854
залізничний	514	499	391	433	469	458	444
водний	21	19	10	11	10	7,8	6

автомобільний	1121	1267	1069	1168	1253	1260	1278
авіаційний	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
<i>млн пас.</i>							
<i>Перевезено пасажирів – всього</i>	<i>8214</i>	<i>8331</i>	<i>7275</i>	<i>6845</i>	<i>6980</i>	<i>6812</i>	<i>6623</i>
залізничний	447	445	426	427	430	427	425
водний	10	9	8	8	8	7	7
автомобільний	4173	4369	4014	3726	3612	3449	3344
авіаційний	5	6	5	6	8	8	8
тролейбусний	1621	1580	1283	1204	1346	1346	1306
трамвайний	1027	963	787	714	798	800	757
метрополітенний	931	959	752	760	778	774	775

* без трубопровідного транспорту

Так, обсяги перевезень вантажів у 2013 р. становили 1854 млн.т., що тільки на 49 млн.т. перевищують показники рівня 2007 р. (1805 млн.т.).

Єдиним видом транспорту, за яким у 2013 р. досягнуто зростання обсягів перевезень вантажів порівняно з 2007 р., був автомобільний: цим видом транспорту перевезено 1278 млн т. вантажів, що на 14% вище рівня 2007 р.

Пасажирські перевезення в останні роки мають негативну динаміку майже за всіма видами транспорту, за винятком авіаційного. У 2013 р. загальний обсяг перевезень пасажирів порівняно з 2007 р. скоротився на 19,4 %, у т.ч. залізничним транспортом – на 4,9 %, автомобільним – на 19,8 %, водним – на 30 %, міським електротранспортом – на 20 % [4; 10]. Пояснюється це різними причинами, серед яких - скорочення попиту на транспортні послуги певних категорій населення, внаслідок зменшення їхніх доходів, а також низька якість послуг, зростання тарифів на проїзд, недостатній рівень безпеки перевезень.

Отже, присутність України на світовому ринку транспортних послуг на сучасному етапі розвитку ускладнена. Питома вага транспортних послуг у валовому внутрішньому продукті України складає близько 11%, вартість основних виробничих фондів – 13,6%, зношеність яких складає біля 80%, кількість працюючих в галузі – 5,8% від загальної чисельності працівників, зайнятих в економіці країни.

Беручи до уваги, що тривалий час транспорт є найбільш регульованим сектором економіки, втручання держави в його діяльність є необхідною, зокрема шляхом розробки відповідної транспортної політики/концепції, що буде сприяти розвитку конкурентної політики.

Установлено, що створення умов для розвитку конкурентної політики, обумовлене впливом багатьох вагомих чинників. Найбільшу загрозу для України становить наростання «системного

відриву» економіки від економік провідних країн через несумісність технологій, низьку здатність до інвестицій і нововведень, а також структурно-галузеву та інституціональну несумісність.

Зокрема, для зростання ефективності функціонування транспортної галузі, необхідно розробити комплекс термінових, короткострокових і перспективних заходів, які б забезпечували розвиток транспортно-дорожнього комплексу відповідно до світових тенденцій у транспортній сфері, забезпечували більш повну реалізацію вимог вітчизняної економіки.

Таким чином, для комплексної оцінки конкурентоспроможності національної економіки України потрібно системно використовувати: ресурсний (оцінка рівня технологій, чисельності та кваліфікованості людських ресурсів, наявності в країні природних ресурсів і капіталу для інвестування, врахування економіко-географічного положення); рейтинговий (інтегральне оцінювання стану економіки за різними показниками) і факторний (моніторинг змін позицій країни на міжнародних ринках) підходи.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Балабанова Л.В. Стратегічне маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств: Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / Л.В. Балабанова, В.В. Холод. – К.: Професіонал, 2006. – 443 с.;
2. Конкурентоспроможність національної економіки: сутність та умови забезпечення / За ред. Л.К. Безчасного. – К.: НІДС, 2002. – 122 с.;
3. Пастухова В.В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність: Монографія. – К.: КНТЕУ, 2002. – 302 с.;
4. Статистичний щорічник України / Офіційний сайт Укрстату [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.org/uk>;
5. *Forbes Україна. Випуск №11 Листопад 2014.* - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forbes.ua/ua>;
6. Губський Б.В., Лук'яненко Д.Г., Сідоренко В.С. Концептуальні засади розвитку зовнішньоекономічної діяльності України // Стратегія економічного розвитку України: Наук. зб. – Вип. 7. – К.: КНЕУ, 2001;
7. Белошапка А.И. Стратегии достижения целей в бизнесе: теория и практика/ А.И. Белошапка. - Дн.: Пороги, 2003. - 797с. - 103.00
8. Смолін І.В. Конкурентоспроможність підприємств: Навч. посібник для студентів економічних спеціальностей вищих навч. закладів. – К.: КНТЕУ, 2006. – 203с. – Бібліогр.: С.198-203;
9. Розвиток фінансового сектору та економічне зростання // За ред. А.І. Даниленка. – К.: Ін-т економіки НАНУ, 2004;
10. Транспорт і зв'язок, статистична інформація/ Офіційний сайт Укрстату [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_u/tiz.htm

REFERENCES

1. Balabanova L. C. Strategic marketing management of competitiveness of enterprises: textbook. a manual for students of higher navc.zakladu / L. C. Balabanov, V. C. Cold.- K.: Professional, 2006.- 443 C.;
2. The competitiveness of the national economy: the nature and conditions of the security / Ed. by L. K. Bezchastnov. - K.: NDS, 2002.- 122 C.;
3. Pastukhov V.V. Strategic management: philosophy, politics, performance: Monograph. - K.: Kiev. KNTEU, 2002. - 302 c.;
4. Statistical Yearbook of Ukraine / the Official website of Ukrstat [Electronic resource] - Mode of access: <http://ukrstat.org/uk>;

5. Forbes Ukraine. Issue № 11 November 2014.- [Electronic resource] - Mode of access: <http://forbes.ua/ua>;
6. Hubskiy B.V., Lukyanenko D.G., Sidorenko V.S. The conceptual basis for the development of foreign economic activity of Ukraine // Strategy of economic development of Ukraine: Science. Sat. - Vol. 7. - K.: KNEU, 2001;
7. Beloshapka A. I. Strategies for achieving goals in business: theory and practice/ A. I. Beloshapka. - DN.: Rapids, 2003. - S. - 103.00
8. Smolin I.V. The competitiveness of firms: Textbook for students of economic specialties of higher educational institutions. - K .: KNTEU, 2006.- 203s.- Ref.: S.198-203;
9. Financial sector development and economic growth /Ed. by A. I. Danilenko. - K.: Institute of economic Sciences, 2004;
10. Transport and communications, statistical information/ Official site Ukrstat [Electronic resource] - Mode of access: http://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_u/tiz.htm

РЕФЕРАТ

Литвишко Л.О. Аналіз розвитку конкурентної політики в Україні. / Л.О. Литвишко // Управління проектами, системний аналіз і логістика. Науковий журнал: в 2 ч. Ч. 2: Серія: „Економічні науки” – К. : НТУ, 2014. – Вип. 14.

В статті розглянуто основні макроекономічні показники України в динаміці, з метою їх детального аналізу та запропоновано використання ресурсного, рейтингового та факторного підходів для комплексної оцінки конкурентоспроможності національної економіки країни.

Об’єкт дослідження – конкурентоспроможність національної економіки України.

Мета дослідження – визначення та аналіз чинників, що впливають на рівень розвитку конкуренції в країні.

Метод дослідження – діалектичний метод, абстрактно-логічний, графічний, метод групування та порівняння, статистичні методи дослідження динаміки.

Конкурентна політика являє собою систему державних заходів правового, економічного та організаційно-адміністративного характеру, які спрямовані на формування конкурентного середовища, захист, підтримку конкуренції та боротьбу зі зловживаннями монопольним становищем в економіці, спрямовується на створення оптимального конкурентного середовища діяльності суб’єктів господарювання.

На жаль, сьогодні доводиться констатувати, що в Україні рівень розвитку конкуренції на товарних ринках залишається низьким, що негативно впливає на ефективність їх функціонування. До суттєвих ознак такого становища можна віднести: зростання цін, надмірний рівень концентрації та монополізація окремих товарних ринків, низький рівень продуктивності праці та інноваційної активності суб’єктів господарювання, високий рівень корумпованості.

Україна є однією з найбільших держав Європи за кількістю населення, територією, має багаті природні ресурси. Проте, ставши на шлях ринкових трансформацій, Україна зіткнулась з проблемами, вирішувати які вона не готова. Про це свідчить, зокрема, динаміка ключових макроекономічних показників її розвитку (ІСЦ, капітальні інвестиції, ВВП, експорт/імпорт товарів та послуг, реальний наявний дохід населення, реальна заробітна плата).

Однією з найбільш монополізованих галузей України є транспортна галузь. Маючи розгалужену транспортну інфраструктуру та знаходячись на перехресті найважливіших напрямів світової торгівлі між Європою, Азією та іншими континентами, Україна має всі передумови для сталого розвитку в рамках виваженої державної політики. Але аналіз показників динаміки розвитку транспортної галузі, віддзеркалюючи загальноекономічні тенденції, характеризується нестабільністю.

Тому, потрібно на рівні держави розробити комплекс термінових, короткострокових і перспективних заходів, які б забезпечували розвиток транспортно-дорожнього комплексу відповідно до світових тенденцій у транспортній сфері, забезпечували більш повну реалізацію вимог вітчизняної економіки.

Запропоновано використання ресурсного, рейтингового та факторного підходів для комплексної оцінки конкурентоспроможності національної економіки країни.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: КОНКУРЕНТНА ПОЛІТИКА, ІНФЛЯЦІЯ, ЕКОНОМІКА, ТРАНСПОРТНА ГАЛУЗЬ, ІНВЕСТИЦІЇ.

ABSTRACT

Lytvyshko L.A., Analysis of the development of competition policy in Ukraine. / Lytvyshko L.A., // project Management, system analysis and logistics. Science journal: In Part 2. Part 2: Series: "Economic sciences " - Kyiv: NTU, 2014. - Vol. 14.

The article describes the main macroeconomic indicators of Ukraine in the dynamics, for their detailed analysis and proposed use of the resource, rating and factor approaches for integrated assessment of the competitiveness of the national economy.

The object of research - the competitiveness of the national economy of Ukraine.

The aim of the study is to identify factors affecting the level of competition in the country.

Research method - the dialectical method, an abstract, graphical method of grouping and comparison of statistical methods of research of dynamics.

Competition policy is a system of state measures legal, economic and organizational-administrative nature, aimed at creating a competitive environment, protection, support of competition and abuse of dominant position in the economy, is directed to the creation of optimal competitive environment of the business entities.

Unfortunately, today we have to admit that in Ukraine the level of development of competition in the commodity markets remains low, which negatively affects the efficiency of their functioning. To the essential features of this situation can be attributed to the rise of prices, excessive levels of concentration and monopolization of individual commodity markets, low level of productivity and innovation activity of economic entities, high level of corruption.

Ukraine is one of the largest States of Europe in terms of population, territory, has rich natural resources. However, being on the path of market transformations in Ukraine faced with problems to solve

which she is not ready. This is evidenced, in particular, the dynamics of key macroeconomic indicators of development (CPI, capital investment, GDP, exports/imports of goods and services, real available income of the population, real wages).

One of the most monopolized sectors of Ukraine is the transport sector. With its extensive transport infrastructure, and standing on the crossroads of the most important areas of world trade between Europe, Asia and other continents, Ukraine has all the prerequisites for sustainable development in the framework of the balanced state policy. But the analysis of dynamics of development of the transport sector, reflecting the General economic trends, characterized by instability.

Therefore, it is necessary to develop a set of urgent, short-term and potential actions that would ensure the development of transport-road complex in accordance with the global trends in the transport sector, providing a more complete implementation of the requirements of the domestic economy.

The proposed use of the resource, rating and factor approaches for integrated assessment of the competitiveness of the national economy.

KEYWORDS: COMPETITION POLICY, INFLATION, THE ECONOMY, THE TRANSPORT SECTOR INVESTMENTS.

РЕФЕРАТ

Литвишко Л.А. Анализ развития конкурентной политики в Украине. / Л.А. Литвишко // Управления проектами, системный анализ и логистика. Научный журнал: в 2 ч. Ч. 2: Серия: „Экономические науки” – К. : НТУ, 2014. – Вип. 14.

В статье рассмотрены основные макроэкономические показатели Украины в динамике, с целью их детального анализа и предложено использование ресурсного, рейтингового и факторного подходов для комплексной оценки конкурентоспособности национальной экономики страны.

Объект исследования - конкурентоспособность национальной экономики Украины.

Цель исследования - определение и анализ факторов, влияющих на уровень развития конкуренции в стране.

Метод исследования - диалектический метод, абстрактно-логический, графический, метод группировки и сравнения, статистические методы исследования динамики.

Конкурентная политика представляет собой систему государственных мер правового, экономического и организационно-административного характера, направленных на формирование конкурентной среды, защиту, поддержку конкуренции и борьбу с монопольным положением в экономике, направляется на создание оптимальной конкурентной среды деятельности субъектов хозяйствования.

К сожалению, сегодня приходится констатировать, что в Украине уровень развития конкуренции на товарных рынках остается низким, что негативно влияет на эффективность их функционирования. К существенным признакам такого положения можно отнести: рост цен, чрезмерный уровень концентрации и монополизации отдельных товарных рынков, низкий уровень производительности труда и инновационной активности субъектов хозяйствования, высокий уровень коррумпированности.

Украина является одним из крупнейших государств Европы по количеству населения, территории, имеет богатые природные ресурсы. Однако, став на путь рыночных трансформаций, Украина столкнулась с проблемами, решать которые она не готова. Об этом свидетельствует, в частности, динамика ключевых макроэкономических показателей ее развития (индекс потребительских цен, капитальные инвестиции, ВВП, экспорт/импорт товаров и услуг, реальный имеющийся доход населения, реальная заработная плата).

Одной из наиболее монополизированных отраслей Украины является транспортная отрасль. Имея разветвленную транспортную инфраструктуру и находясь на перекрестке важнейших направлений мировой торговли между Европой, Азией и другими континентами, Украина имеет все предпосылки для устойчивого развития в рамках взвешенной государственной политики. Но анализ показателей динамики развития транспортной отрасли, отражая общеэкономические тенденции, характеризуется нестабильностью.

Поэтому, необходимо на уровне государства разработать комплекс срочных, краткосрочных и перспективных мероприятий, которые обеспечивали бы развитие транспортно-дорожного комплекса в соответствии с мировыми тенденциями в транспортной сфере.

Предложено использование ресурсного, рейтингового и факторного подходов для комплексной оценки конкурентоспособности национальной экономики страны.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: КОНКУРЕНТНАЯ ПОЛИТИКА, ИНФЛЯЦИЯ, ЭКОНОМИКА, ТРАНСПОРТНАЯ ОТРАСЛЬ, ИНВЕСТИЦИИ.

АВТОР:

Литвишко Лілія Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, Національний транспортний університет, доцент кафедри менеджмент, e-mail: flower_liliya@bigmir.net, тел. +380953015429, Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова 1, к. 243.

AUTHOR:

Lytvyshko Liliya Alexandrovna, Ph.D., associate professor, National Transport University, associate professor department of management, e-mail: flower_liliya@bigmir.net, tel. +380953015429, Ukraine, 01010, Kyiv, Suvorova str. 1, of. 243.

АВТОР:

Литвишко Лилия Александровна, кандидат экономических наук, доцент, Национальный транспортный университет, доцент кафедры менеджмент, e-mail: flower_liliya@bigmir.net, тел. +380953015429, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова 1, к. 243.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бондаренко Є.В., доктор економічних наук, професор, Національний транспортний, професор кафедри економіки, Київ, Україна.

Карачина Н.П., доктор економічних наук, професор, Вінницький національний технічний університет, завідувач кафедри менеджмент і моделювання в економіці, Вінниця, Україна.

REVIEWER:

Bondarenko E.V., Economics (Dr.), professor, National Transport University, professor, department of economics, Kyiv, Ukraine.

Karachina N.P., Economics (Dr.), Professor, Vinnytsia National Technical University, head department of management and economic modeling, Vinnitsa, Ukraine.